

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; СУДОУСТРІЙ

УДК 347.961.3(477)

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2020.37.201503>

Н. В. Ільєва, канд. юрид. наук, доцент
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра конституційного права та правосуддя
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: nvh2@i.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5710-1318>

Е. А. Крістева, аспірантка
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Економіко-правовий факультет
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: ella.kristeva@gmail.com

СУТНІСНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТУ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено нотаріальній таємниці, як одному з основоположних принципів нотаріальної діяльності в Україні. Автори проаналізували поняття, зміст та сутність нотаріальної таємниці в Україні, розкрили юридичну природу нотаріальної таємниці, провели комплексний аналіз інституту нотаріальної таємниці, процесуальних аспектів пов'язаних із нотаріальною таємницею.

Ключові слова: нотаріальна таємниця, інформація, професійна таємниця, нотаріус.

Постановка проблеми. Аналізуючи питання щодо сутності нотаріальної таємниці треба зазначити, що сьогодні правова система України перебуває у стані всебічного реформування, що обумовлюється побудовою соціальної, демократичної, правової держави. Важливим аспектом такої держави повинні стати інтереси людини як суб'єкта суспільства. Таємниця нотаріальної дії, покликана забезпечувати недоторканність приватного життя індивідуума, тому що щодня до нотаріусів і посадових осіб, на яких покладено виконання деяких нотаріальних дій, звертаються тисячі громадян та представники юридичних осіб за вчиненням нотаріальних дій. Тому при здійсненні юридичних дій нотаріусом безпосередньо стають відомими багато фактів приватного життя людини, без знання яких неможливе здійснення ним своїх професійних повноважень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науці питанню регулювання нотаріальної таємниці присвячено багато наукових праць відомих вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед них насамперед можна назвати таких як В. В. Баранкова, Н. М. Денисяк, Д. В. Журавльов, Н. В. Ільєва, В. В. Комаров, О. В. Коротюк, О. Є. Остапенко, В. М. Парасюк, Я. П. Панталієнко, К. І. Чижмарь та ін.

Мета статті. На підставі аналізу нормативно-правових актів та наукових юридичних джерел з'ясувати правову природу нотаріальної таємниці, розробити і запропонувати напрямки розвитку і способи вдосконалення чинного законодавства України, яким регулюється інститут нотаріальної таємниці в Україні.

Виклад основного матеріалу. «Основний і визначальний принцип необхідності захисту особистих таємниць громадян, які довіряються представникам певних професій у зв'язку зі здійсненням ними їх професійної діяльності, отримав відповідне вираження в нотаріальному праві у формі принципу нотаріальної таємниці. Професійні таємниці – це таємниці, довірені представникам певних професій громадянами з метою здійснення захисту своїх прав і законних інтересів» [1, с. 63]. Тому не викликає сумніву факт від-

несення нотаріальної таємниці до професійних таємниць, а саме до одного з видів професійних таємниць.

Забезпечення нотаріальної таємниці є важливою складовою професійної нотаріальної діяльності і спрямоване на реалізацію конституційних гарантій недоторканності приватного життя, особистої і сімейної таємниці людини. Деякі науковці зазначали, що «... кожна професія має свою власну мораль...» [2, с. 81], яка має свій вияв у дотриманні морального обов'язку у професійній діяльності.

На думку В. М. Парасюка, «нотаріальна таємниця, поряд із адвокатською, банківською та медичною відноситься до різновидів професійної таємниці. Як відомо, професійна таємниця – це матеріали, документи, інші відомості, якими користується особа в процесі виконання своїх професійних обов'язків, які забороняється розголошувати у будь-якій формі» [3, с. 182].

І. Б. Король з цього приводу вважає, що «для окремих категорій громадян законодавством встановлено обов'язок зберігати в таємниці певні відомості про громадян, які стали їм відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків, тобто які є професійною (службовою) таємницею» [4, с. 375].

«Одним з видів професійних таємниць, що регламентуються чинним законодавством України, є нотаріальна таємниця, яка визначається як сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, у тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо» [5].

Стаття 5 Закону України «Про нотаріат» зобов'язує нотаріуса зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій. Особа, яка вперше починає займатися нотаріальною діяльністю, урочисто приймає присягу, зобов'язуючись дотримуватись закону та зберігати професійну таємницю. Розголошення нотаріальної таємниці може розцінюватись як грубе порушення Закону України, що за ст. 12 Закону України «Про нотаріат» призводить до анулювання свідцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю. Крім того, «приватний нотаріус буде зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані фізичній чи юридичній особі у зв'язку з розголошенням нотаріальної таємниці. Ніхто із сторонніх осіб не повинен спостерігати за ходом нотаріальної процедури. Цю вимогу нотаріус зобов'язаний виконувати незалежно від того, здійснює він нотаріальну дію в приміщенні нотаріальної контори чи за її межами» [5].

Поняття таємниці розкривається як щось, що приховується від інших, відоме не всім, секрет. «При цьому термін «таємниця» розкривається як право особи; як передбачений законом порядок; як відповідні відомості тощо. У будь-якому випадку загальне поняття таємниці, що пов'язується з «приховуванням» певних відомостей означає, що відомості відомі певному колу осіб, лежить в основі всіх видів таємниць з урахуванням особливостей кожної з них». Таким чином, виникнення, існування і припинення будь-якої таємниці часто пов'язується з тим, кому відомо про предмет таємниці. Це означає, що «володіти певною інформацією мають право лише відповідні особи. Цілі приховування інформації можуть бути різними, але всі види таємниць передбачають приховування певних відомостей» [6, с. 198]. В науковій літературі під терміном «таємниця» розуміють «інформацію (відомості), що не підлягають розголошенню, та приховуються від інших обмеженим колом осіб або особою» [7, с. 176].

Л. С. Сміян вважає, що «таємниця – це інформація, відомості, що відображають особливо важливі інтереси обмеженого круга суб'єктів (організацій, держави), конфіденційність якої захищається в цілях усунення реальної або потенційної небезпеки спричинення збитку вказаним інтересам. Тлумачний словник української мови дає таке пояснення: таємний – це той, що навмисно приховує від інших, відомий небагатьом або тільки кому-небудь одному» [8, с. 466].

На сьогодні питання класифікації таємниць є одним із найбільш дискусійних, незважаючи на наявність великої кількості досліджень. Вважаємо, що класифікація таємниць можлива за різними підставами. Як самий загальний критерій розмежування таємниць

виступає законність або незаконність інтересів, що відображаються в змісті тієї або іншої таємниці, а також соціальної значущості відображаються в таємниці інтересів. Залежно від об'єкту регулювання таємниці можна підрозділити на наступні групи: «1) державні таємниці; 2) службові таємниці, тобто таємниці, виступаючі як інструмент, необхідний для здійснення професійної діяльності тієї або іншої особи; 3) професійні таємниці – особисті таємниці, довірені представникам певних професій; 4) комерційні таємниці – таємниці, пов'язані із здійсненням комерційної діяльності; 5) особисті таємниці – таємниці особистого (приватного) життя» [7, с. 51].

М. Н. Малєїна у своїй монографії відмічає: «Законодавство вводить спеціальні норми щодо захисту приватного життя, коли громадянину для здійснення свого права необхідне сприяння третіх осіб – професіоналів: медична таємниця, нотаріальна таємниця, адвокатська таємниця, банківська таємниця, таємниця листування, телефонних розмов, телеграфних повідомлень, таємниця усиновлення, інші професійні таємниці; тенденція розвитку законодавства така, що поступово вводяться норми, які закріплюють охорону нових професійних таємниць» [9, с. 153-154].

Отже, у правовій літературі справедливо зазначається, що «існують таємниці виключно особисті (нікому не довірені) і таємниці професійні (особисті таємниці, довірені представникам певних професій: лікарям, адвокатам, нотаріусам, священникам)» [10, с. 161].

Аналізуючи чинне законодавство України вважаємо, що необхідно виділити такі види професійних таємниць особистого життя: адвокатську, судового захисту й представництва, сповіді, діяльності психолога, нотаріальну, медичну, банківську, страхування, кореспонденції (що передається засобами зв'язку), усиновлення, голосування, службу та податкову (не стосується осіб, які обіймають певні посади та на яких законом покладено обов'язок декларування доходів).

Але поряд з розглядом змісту та сутності категорії «професійна таємниця», на наш погляд, існує потреба в розкритті самого поняття «нотаріальна таємниця» як одного з основоположних принципів нотаріальної діяльності в Україні, його основних властивостей та місця в системі права країни.

Н. В. Ільєва вважає, що «під принципами нотаріальної діяльності треба розуміти базові ідеї, положення, обумовлені метою і завданнями, які стоять перед інститутом нотаріату та стосуються всіх напрямків його діяльності, визначають організаційні основи побудови системи та умови її функціонування, правові і моральні норми поведінки посадових осіб у ході реалізації ними своїх повноважень» [11, с. 118].

Отже, що стосується принципу нотаріальної таємниці, а саме трактування терміну «нотаріальна таємниця» його потрібно розглядати з двох боків. З одного боку, це таємниця особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії (мотив звернення та сам факт звернення особи до нотаріуса; надані для дослідження документи; досягнутий після звернення до нотаріуса результат; відомості про особисте життя особи тощо). З іншого боку, це таємниця нотаріуса як фахівця (відомості про надані поради, консультації тощо). Важливими є обидві характеристики поняття таємниці вчинення нотаріальних дій, обидві повинні бути законодавчо закріплені.

На сьогоднішній день в Україні нормативно-правовий режим нотаріальної таємниці визначений Конституцією України, Цивільним кодексом України, Кримінальним кодексом України, Кримінальним процесуальним кодексом України, Цивільним процесуальним кодексом України, Кодексом адміністративного судочинства України, Господарським процесуальним кодексом України, спеціальним Законом України «Про нотаріат», Законом України про державну таємницю, Законом України «Про інформацію», Законом України «Про доступ до публічної інформації», «Правилами професійної етики нотаріусів України» тощо.

Вищезазначені нормативно-правові акти визначають правові засади поняття та сутності нотаріальної таємниці, а також вимоги щодо захисту, зберігання, використання та розкриття інформації, яка містить нотаріальну таємницю.

Конституція України, як Основний Закон держави закріплює основи інституту нотаріальної таємниці в ст. 32. Зокрема, ч. 2 ст. 32 передбачено, що «збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про дану особу без її згоди не може допускатися, крім випадків, що визначені законом, і тільки в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини».

Зміни до чинного законодавства, зокрема до Закону України «Про нотаріат», суттєво змінили правове регулювання питання нотаріальної таємниці. Це деталізує дослідження питань нотаріальної таємниці в аспекті чинного законодавства України. Раніше законодавець оперував словосполученням «таємниця вчинення нотаріальних дій», а тепер – «нотаріальна таємниця». Проте зміна назви не змінила суті і змісту цих понять. Наступною зміною є те, що попередня редакція Закону України «Про нотаріат» не містила відомостей про те, що становить предмет таємниці вчинення нотаріальних дій. Раніше статтею 5 Закону України «Про нотаріат» на нотаріуса покладалася обов'язок зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку із вчиненням нотаріальних дій. Обов'язок зберігати «професійну таємницю» закріплений статтею 6 вказаного Закону. Таким чином, «законодавцем відбувалося вільне оперування поняттями «нотаріальна таємниця» та «професійна таємниця». Проте поняття професійної таємниці є ширшим, нотаріальна таємниця виступає одним із різновидів професійної таємниці» [12, с. 61].

Нотаріальна таємниця, як вже зазначалось, «має надзвичайно вагоме значення під час здійснення нотаріального провадження, адже вона підкріплює довіру громадян до нотаріату та є одним із важливих правил діяльності самого нотаріуса, що забезпечує його авторитет. Наведене законодавче визначення поняття нотаріальної таємниці наразі не просто не дає належного правового обґрунтування визначення обсягу та меж тієї інформації, що не має розголошуватися нотаріальними органами, а, навпаки, потребує ретельного наукового дослідження, тлумачення та уточнення, особливо з огляду на те, що зазначена інформація може стати предметом судового вивчення під час розгляду тієї чи іншої цивільної справи, і в кожному конкретному випадку потрібно буде визначитися із можливістю або, навпаки, неможливістю нотаріуса свідчити про такі обставини» [13, с. 193].

Як вказувалось вище, питання щодо визначення змісту, сутності та обсягу поняття «нотаріальна таємниця» у сучасній науковій літературі є спірним. Саме тому, вченими в різний час досліджувалися питання нотаріального процесу, і зокрема проблеми дотримання нотаріальної таємниці. У літературі під нотаріальною таємницею розуміють «відомості конфіденційного характеру про людину, яка звернулась до нотаріальної контори, про вид наданих їй послуг, зміст документів, третіх осіб тощо, про які стало відомо державному чи приватному нотаріусу, а також службовим особам, які здійснюють нотаріальні дії. Такі відомості підлягають розголошенню лише в прямо передбачених законодавством випадках і певному колу осіб» [14, с. 297].

Н. Устименко вказує на те, що «нотаріальна таємниця є одним з елементів нотаріальної процедури, складником врегульованого законом порядку, що складається з послідовних дій нотаріуса, спрямованих на досягнення певного правового результату. Правове значення нотаріальної таємниці надзвичайно вагоме, адже вона має безпосередній вплив на вчинення нотаріального провадження та порядок його організації. Дотримання нотаріальної таємниці підкріплює довіру громадян до нотаріату» [15, с. 20].

Н. М. Денисяк стверджує, що «нотаріальна таємниця належить до одного з елементів нотаріальної процедури. Тобто нотаріальна таємниця є елементом урегульованого законом порядку, що складається з послідовних дій нотаріуса, спрямованих на досягнення певного правового результату» [1, с. 62].

Г. В. Виноградова вважає, що «нотаріальна таємниця є одним з видів професійної таємниці, якою є матеріали, документи, відомості, якими користується особа в процесі та у зв'язку з виконанням своїх професійних обов'язків, що їх забороняється розголошувати у будь якій формі» [16, с. 176]. Л. С. Сміян, Ю. В. Нікітін та П. Г. Хоменко у своєму дослідженні дійшли висновку, що «нотаріальна таємниця належить до одного з

елементів нотаріальної процедури. Тобто нотаріальна таємниця є елементом урегульованого законом порядку, що складається з послідовних дій нотаріуса, спрямованих на досягнення певного правового результату» [8, с. 680].

Так, наприклад, на думку В. М. Черниша: «Збереження професійної таємниці є фундаментальним обов'язком нотаріуса. Її дотримання забезпечує довіру до нотаріуса зацікавлених в юридичному оформленні волевиявлення і, одночасно, є умовою такої довіри... Порушення нотаріальної таємниці є не лише порушенням законності, а й аморальним вчинком нотаріуса, бо особи, які звернулися до нотаріуса, часто відкривають йому найпотємніше, заповітне, впевнені в тому, що таємницю їхньої бесіди буде дотримано» [17, с. 8].

Так само і Ю. Желіховська відзначає, що «нотаріальна таємниця має надзвичайно вагомe значення для підкріплення і забезпечення авторитету нотаріуса» [18, с. 108].

Я. П. Панталієнко, наголошує, що «предмет нотаріальної таємниці становлять: факт звернення до нотаріуса; мотиви, що спонукали до звернення; відмова нотаріуса у вчиненні нотаріальної дії та причини такої відмови; документи, передані нотаріусу для вчинення нотаріальних дій; документи, які складені під час нотаріального провадження; суть консультацій, порад та роз'яснень; процесуальні дії нотаріуса, які спрямовані на реалізацію прав осіб у нотаріальному процесі; відомості про особисте життя клієнта чи членів його родини; будь-які інші відомості, які можуть бути розголошені лише з дозволу особи. Оскільки встановити перелік всіх відомостей, які можуть бути одержані нотаріусом у процесі виконання своїх професійних обов'язків, неможливо, то доречно зазначити у законі, що предметом нотаріальної таємниці є будь-які відомості, що стали відомі нотаріусу в зв'язку із виконанням покладених на нього законодавством функцій» [19, с. 88].

Згідно з ч. 1 ст. 8 Закону України «Про нотаріат», предметом нотаріальної таємниці становлять певні відомості. Відомості можна розглядати як зведення, список яких-небудь даних, певні факти, дані про кого-небудь, що-небудь. Відповідна інформація становить предмет нотаріальної таємниці, тільки якщо вона була отримана в одному з таких випадків:

- під час вчинення нотаріальної дії;
- під час звернення до нотаріуса [5].

О. В. Романовська вказує на те, що «зміст нотаріальної таємниці становлять будь-які відомості, документи та інформація про приватне життя особи, які стали відомі нотаріусу у зв'язку із здійсненням ним професійної діяльності або як результат вчинення нотаріальних дій. Обов'язок щодо забезпечення нотаріальної таємниці покладається на нотаріуса не тільки в період його професійної діяльності, а й після складання повноважень» [13, с. 69].

На думку науковців О. Зайцева та В. Марченко «основний зміст нотаріальної діяльності полягає в посвідченні будь-яких правочинів і документів, яким сторони повинні (або бажають) надати характер достовірності, тобто офіційної сили. У процесі здійснення цих функцій реалізуються обов'язки нотаріуса консультувати сторони про можливі наслідки зобов'язань, які вони покладають на себе в межах угоди, що укладається» [6, с. 192].

Отже, зміст нотаріальної таємниці становлять різні відомості, які отримані від заінтересованої особи під час вчинення нотаріальних дій або звернення особи до нотаріуса.

З наведеного вище, слід зазначити, що ознаками нотаріальної таємниці є: визначене коло зобов'язаних суб'єктів (щодо яких передбачено обов'язок дотримуватися нотаріальної таємниці); важливість (значимість, цінність) відомостей, що становлять предмет нотаріальної таємниці; правова охорона (тобто охорона відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, чинним законодавством).

Ю. В. Носік у своїй монографії «Права на комерційну таємницю в Україні» вказував, що «ознаками таємниці є: інформаційність таємниці; конфіденційність; цінність та захищеність інформації, яка становить таємницю» [20, с. 240].

Таким чином, вважаємо, що сутність нотаріальної таємниці як правового явища, аналіз її основних аспектів та ознак структури дає можливість розглянути її як один з різновидів суспільних відносин, а саме – правовідносин. Правовідносини представляють собою врегульовані нормами права вольові суспільні відносини, що виражаються в конкретному зв'язку між правомочними і зобов'язаними суб'єктами – носіями суб'єктивних юридичних прав, обов'язків, повноважень і у відповідальності забезпечуються державою.

Висновки і пропозиції. Отже, одним з основоположних принципів здійснення нотаріальної діяльності – є дотримання нотаріальної таємниці як найважливіший засіб забезпечення можливості людини реалізувати свою автономію, незалежність в цьому світі, коли кожного з нас оточує величезна кількість людей, органів, організацій, які проляють до нашого життя інтерес.

Правовий механізм нотаріальної таємниці представляє собою складовий елемент правової системи України, сутність якого зумовлюється особливостями соціально-економічної та правової системи держави. Зміст терміну «нотаріальна таємниця» закріплено в законодавстві, а саме в спеціальному Законі України «Про нотаріат». Крім того, у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, у нормативно-правових актах України можна відшукати велику кількість визначень принципу нотаріальної таємниці. Гідно оцінюючи дослідження науковців і згаданих вчених, треба зазначити, що, незважаючи на наявність низки наукових праць, повноцінного уявлення такого складного феномену як нотаріальна таємниця, зокрема її правової процедури сучасного стану, правового регулювання та процесуальних аспектів пов'язаних з нею, наразі практично не існує. В науковій та юридичній літературі спостерігаємо велику кількість ідей та нестача єдності, згоди щодо визначення сутності нотаріальної таємниці. Важливою є необхідність законодавчого розвитку питання нотаріальної таємниці та обов'язкового видалення прогалин у чинному законодавстві України. Враховуючи зазначене, обрана тема залишається малодослідженою, зумовлена теоретичними та практичними потребами дослідження, що й зумовлює її актуальність в наш час.

Список використаної літератури

1. Денисяк Н. М. Таємниця здійснення нотаріальних дій та відповідальність за її порушення. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016. Вип. 40. С. 62-65
2. Оніщенко Н. М. Правова система: проблеми теорії. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. 352 с.
3. Парасюк В. М. Нотаріальна таємниця: окремі спірні питання. Митна справа, 2010. № 6. Ч. 2. С. 182-185
4. Король І. Б. Проблеми класифікації конфіденційної інформації про особу, що підлягає кримінально-правовій охороні. Актуальні проблеми держави і права, 2014. Вип. 74. С. 371-378
5. Про нотаріат : Закон України від 02.09.1993 № 3425-ХІІ. Відомості Верховної Ради України, 1993. № 39.
6. Баранкова В. Поняття та межі нотаріальної таємниці. Мала енциклопедія нотаріуса, 2017. № 4. С. 192-219
7. Гулевська Г. Ю. Організаційно-правові аспекти державного регулювання нотаріальної діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 Гулевська Ганна Юріївна. Ірпін, 2004. 216 с.
8. Нікітін Ю. В. Нотаріат в Україні. К.: КНТ, 2008. 680 с.
9. Малєина М. Н. Личные неимущественные права граждан: понятие, осуществление, защита. М. : МЗ Пресс, 2000. 242 с.
10. Короток О. В. Науково-практичний коментар Закону України «Про нотаріат». Харків: Право, 2012. 641 с.
11. Льева Н. В. Принципи нотаріальної діяльності в Україні. Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство, 2014. Т. 19, Вип. 1. С. 116-122.
12. Льева Н. В., Крістева Е. А. Правове регулювання дотримання нотаріальної таємниці в Україні. Правова держава: зб. наук. пр. Одеса: 2018. № 30. С. 59-64.
13. Оборотов Ю. Н. Общетеоретическая юриспруденция. Одесса: Феникс, 2011. 436 с.
14. Баранкова В. В. Гарантії нотаріальної діяльності. Проблеми цивільного права та процесу: Матеріали наук.-практ. конф. X. : Нац. ун-т внутр. справ, 2010. С. 297-299.

15. Устименко Н. Таємниці особистого життя людини та їх цивільно-правова охорона : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Х., 2001. 20 с.
16. Виноградова Г. В. Правове регулювання інформаційних відносин в Україні: Навч. посібник. К.: «Юстініан», 2006. 176 с.
17. Черниш В. Теоретичні аспекти мови нотаріального діловодства та нотаріальної таємниці як основоположних принципів діяльності нотаріату в Україні. *Юридична Україна*, 2014. № 7. С. 9-12
18. Желіховська Ю. В. Поняття та гарантії таємниці вчинення нотаріальних дій. *Університетські наукові записки*, 2013. № 1. С. 108-112
19. Сусленникова Е. В. Гарантии нотариальной деятельности. *Нотариальный вестник*. 2008. № 5. С. 87-91
20. Носік Ю. В. Права на комерційну таємницю в Україні. К.: КНТ, 2007. 240 с.

References

1. Denysiak, N. M. (2016). The secretary of the implementation of notarial acts and responsibility for its violation. *Scientific Bulletin of Uzhgorod National University*, 40 [in Ukrainian].
2. Onishhenko, N. M. (2002). The legal system: problems of theory. *Inst. of State and Law. V.M. Koretsky National Academy of Sciences of Ukraine* [in Ukrainian].
3. Parasiuk, V. M (2010). Notary Secret: Some Controversial Issues. *Customs*, 6 [in Ukrainian].
4. Korol, I. B. (2014). Problems of classification of confidential information about a person subject to criminal protection. *Actual problems of the state and law*, 74 [in Ukrainian].
5. Law of Ukraine on the Notary Public No. 3425-XII. (1993, September 2). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady of Ukrayiny*, 39 [in Ukrainian].
6. Barankova, V. (2017). Concepts and limits of notarial secret. *Small Encyclopedia of Notaries*, 4 [in Ukrainian].
7. Gulevska, G. Y. (2004). Organizational and legal aspects of state regulation of notarial activity in Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. Irpin [in Ukrainian].
8. Nikitin, Ju. V., Smijan, L. S., & Khomenko, P. GH. (2008). *Notary Public in Ukraine*. Kyev: CST [in Ukrainian].
9. Maleyna, M. N. (2000). Personal non-property rights of citizens: concept, exercise, protection. Moskva.: MZ Press [in Russian].
10. Korotiuk, O. V. (2012). *Scientific and Practical Commentary on the Law of Ukraine «On Notary»*. Kharkiv: Law [in Ukrainian].
11. Ilieva, N. V. (2014). Principles of notarial activity in Ukraine. *Bulletin of the Odessa National University*, 19. Retrieved from: [http:// Vonu_prav_2014_19_1_15](http://Vonu_prav_2014_19_1_15) [in Ukrainian].
12. Ilieva, N. V., Kristieva, E. A. (2018). Legal regulation of notarial secret in Ukraine. *Constitutional State*, 30 [in Ukrainian].
13. Oborotov, Ju. N. (2011). *Theoretical Jurisprudence*. Odessa: Feniks [in Russian].
14. Barankova, V. V. (2010). Guarantees of notarial activity. *Problems of civil law and process: Odessa* [in Ukrainian].
15. Ustyemenko, N. (2001). Secrets of the personal life of man and their civil protection. Extended abstract of candidate's thesis. Harkiv [in Ukrainian].
16. Vynogradova, Gh. V. (2006). Legal regulation of information relations in Ukraine [in Ukrainian].
17. Chernysh, V. (2014). Theoretical aspects of the language of notarial recordkeeping and notarial secrets as fundamental principles of the notary's activity in Ukraine. *Legal Ukraine*, 7 [in Ukrainian].
18. Zhelikhovskaya, Yu. V. (2013). Concepts and guarantees of the secrecy of committing notarial acts. *University scientific notes*, 1 [in Ukrainian].
19. Suslennikova, E. V. (2008). Guarantees of notarial activity. *Notarial Bulletin*, 5 [in Russian].
20. Nosik, Yu. V. (2007). Rights to Trade Secrets in Ukraine. Kyev: CST [in Ukrainian].

Стаття надійшла 14.04.2020 р.

Н. В. Ильева, канд. юрид. наук, доцент
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Кафедра конституционного права и правосудия
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина
e-mail: nvh2@i.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5710-1318>

Э. А. Кристева, аспирантка
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Экономико-правовой факультет
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина
e-mail: ella.kristeva@gmail.com

СУЩНОСТНЫЙ АНАЛИЗ ПОНЯТИЯ И СОДЕРЖАНИЯ НОТАРИАЛЬНОЙ ТАЙНЫ В УКРАИНЕ

Резюме

Статья посвящена нотариальной тайне, как одному из основополагающих принципов нотариальной деятельности в Украине. Авторы проанализировали понятие, содержание и сущность нотариальной тайны в Украине, раскрыли юридическую природу нотариальной тайны, провели комплексный анализ института нотариальной тайны, процессуальных аспектов связанных с нотариальной тайной.

Ключевые слова: нотариальная тайна, информация, профессиональная тайна, нотариус.

N. V. Ilieva, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Constitutional Law and Justice
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: nvh2@i.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5710-1318>

E. A. Kristieva, Postgraduate
Odesa I. I. Mechnikov National University
Economics and Law Faculty
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: ella.kristeva@gmail.com

THE SUBSTANTIVE ANALYSIS OF THE CONCEPT AND CONTENT OF NOTARIAL SECRET IN UKRAINE

Summary

The article is devoted to notarial secret as one of the fundamental principles of notarial activity in Ukraine. The authors has analyzed the concept, content and essence of notarial secret in Ukraine, revealed the legal nature of notarial secret, procedural aspects related to notarial secret. Nowadays, the legal system of Ukraine is in a condition of comprehensive reform which is determined by the construction of a social, democratic, constitutional state.

An important aspect of such state should be the interests of man as a subject of society. The main issue of construction of a constitutional state should be the protection of the rights and legitimate interests of individuals and entities, which is the legal regulator of the condition and level of development of civil society and the state.

